

30 Οκτ. 1998

**Between Debaters
or
The loss of the
Elysian Fields**

By Prof. **Const. GE.
ATHANASSOPOULOS**

**Τοις Εντευξομένοις
ή
Περί της απωλείας
των Ηλυσίων Πεδίων**

Του Καθηγητού **Κωνστ. ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**

Due to the recent crisis, (which started out in Asia and then reached Russia consequently affecting the whole of Europe) and the subsequent loss of the Elysian Fields a term coined by Homer (a mythical place which was located in the west end of the earth, populated by People very dear to Zeus ...) we are asking ourselves what are the causes and the cure for this evil and if there is hope in order to avoid the so-called "Caudine Forks" (Kavdiana Dikrana)¹.

The reasons which caused this Economic crisis and the inevitable political and social turbulence and dysfunction caused in Asia and in the

1. The Caudine Forks (Kavdiana Dikrana) : When the Romans where defeated by the Samnites in the year 321 B.C. the latter obliged the Romans to pass under a scheme shaped by three spears forming a fork, near to the ancient town of Caudium and in particular in the Appia street, in the so-called Samnium location. Since then the expression "I am passing through the Caudine forks means humiliation and acceptance of non desirable conditions.

Απωλέσαντες, ενδεχομένως, λόγω της πρόσφατης κρίσης, (της ορρωμένης εκ της Ασίας, διερχομένης εκ της Ρωσίας και επηρεάζουσας την Ευρώπη) τα κατά τον Όμηρον Ηλύσια Πεδία (τόπον μυθικόν, ευρισκόμενον στην δυτική άκρη της Γης, διαρκούς έαρος, όπου κατοικούσαν Άνθρωποι αγαπητοί του Διός...) διερωτώμεθα «τις πταίει», ποία η «θεραπεία του κακού» και εάν υπάρχει ελπίς να αποφύγουμε «τα Καυδιανά δίκρανα»¹.

Οι λόγοι οι οποίοι προκάλεσαν την (οικονομική) κρίση και τις εξ αυτής αναπόφευκτες πολιτικές και κοινωνικές αναταράξεις και δυσλειτουργίες στις Χώρες της Ασίας και της τέως κραταιάς Σοβιετικής Ένωσης είναι γνωστοί, και παρέλκει εδώ η αναφορά τους.

1. Καυδιανά δίκρανα: Όταν οι Ρωμαίοι ηττήθηκαν κατά κράτος από τους Σαμνίτες το έτος 321 π.Χ. οι τελευταίοι τους υποχρέωσαν να διέλθουν κάτω από ένα ζυγό, που σχημάτισαν από τρία δόρατα εν είδει δικράνου, πλησίον της αρχαίας πόλης Καύδιον επί της Αππίας οδού στην τοποθεσία Σαμνίτιδα. Έκτοτε, η έκφραση «διέρχομαι διά των Καυδιανών δικράνων» σημαίνει μεταφορικώς ταπείνωση, αποδοχή μη επιθυμητών όρων.

ex Soviet Union, are well-known thus allowing us to skip a reference.

What is not known is if the crisis was predictable, if it could have been controlled after it had emerged and if economies, like in the case of Greece, could remain “intact” in this turmoil.

Concerning the first subject, the international press includes the “voices” of various Experts (like for instance Paul Krugman, Foreign Affairs 1994, Fortune 1998) whom the “system” persistently ignored and hasn’t realized until recently the “reliability” and “sensitivity” of their proposals.

On the second matter, any person who seems “glamorously reliable”, and is willing to express his opinion, must take under serious consideration, that the world is a “large village” and the villagers who inhabit it haven’t got common interests, therefore each one of them gives priority to the “promotion” and “maintenance” of his own interests, indifferent toward his “friends”, “partners” etc., as well as to any probable consequences stemming from his own conscious behavior in relation to others, evidently adopting the Dantean motto (also applied in other areas), «guarda e passa»....

Finally, in relation to the third “matter” the answer is rather negative and discouraging.

The economic sizes, including the Greek ones, are inevitably influenced by international upheavals (like the one developing right now) due to their dependence on non controllable external factors (exports, imports of goods, exchange rates, protective policies, balancing policies, profitable

Εκείνο, το οποίο δεν κατέστη γνωστό είναι, εάν η κρίση (ή οι κρίσεις) ήταν «προβλέψιμη», εάν μετά την εμφάνισή της είναι «ελέγξιμη» και εάν οι οικονομίες, όπως η Ελληνική, μπορούν μέσα στην δίνη των γεγονότων να παραμείνουν «αλώβητες».

Επί του πρώτου ερωτήματος η διεθνής αναφορά περιλαμβάνει μερικές «φωνές» Ανθρώπων επαϊόντων (όπως π.χ. ο Πωλ Κρούγκμαν, Φόρεϊν Αφάιρς 1994, Fortune 1998), τις οποίες όμως το «σύστημα» επέμεινε να αγνοεί, ανακαλύψαν εκ των υστέρων την «βασιμότητα» και το «εχέφρον» των υποδείξεων...

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, οίος δήποτε, διαθέτων «απαστράπτουσα εγκυρότητα», προτίθεται να διατυπώσει απόψεις, πρέπει να λάβει σοβαρώς υπ’ όψει το αυτονόητο, ότι δηλαδή καίτοι ο κόσμος είναι πλέον ένα «μεγάλο χωριό», οι «χωριάτες» κάτοικοί του δεν έχουν ταυτιζόμενα συμφέροντα και, επομένως, έκαστος δίνει μία προτεραιότητα «προαγωγής» και «διαφύλαξης» των ιδικών του συμφερόντων, αδιαφορών για «φίλους», «εταίρους», «συνεταίρους» κ.λ., ως και για τις τυχόν συνέπειες της οίας δήποτε ιδικής του συνειδητής συμπεριφοράς επί των άλλων, υπείκων προφανώς εις το Δαντικόν (το και αλλαχού εφαρμοζόμενον...) «guarda e passa»...

Σε σχέση, τέλος με το τρίτο «ερώτημα» η απάντηση είναι μάλλον απογοητευτική και αρνητική.

Οικονομικά μεγέθη, ως τα ελληνικά, είναι μοιραίο να επηρεάζονται από διεθνείς κρίσεις, και μάλιστα του τεραστίου μεγέθους της σημερινής. (και εν εξελίξει δυστυχώς ευρισκόμενης...) κρίσης, λόγω των πολλαπλών εξαρτήσεών τους από μη ελεγχόμενους ενδογενώς εξωτερικούς παράγοντες (εξαγωγές, εισαγωγές αγαθών, ισοτιμίες νομισμάτων, πολιτικές προστατευτισμού, πολιτικές ισορροπίες, κερδοσκοπικά παίγνια κ.ά.). Έτσι, το ζη-

nes and others). So, in this case the question is if there is a “method”, “methodology”, or any kind of “tactics” in order to handle and control effectively and successfully the national economy at the slightest possible political cost (either political, social or economic).

The dimensions that the present political crisis has acquired may prevent us from thinking wisely and calmly, nevertheless it is crystal clear that the times demand for logical moves of a “corrective” and “shocking” character, with a lot of intuition and courage.

In the middle of the international markets turmoil if these “tactics” which turn towards the direction of currency exchange controls in order to protect the national economy, or if they would raise interest rates to the heights, in order to prevent the outflow of foreign capital, or even give more investment incentives and even include other “steps”, are all critical subjects with no easy answers to offer.

But if an answer to these questions is not possible then it is clear that the necessity for a long-term planning of the economic policy of the Country and especially the necessity for keeping the political choices away from petty political recriminations. The swinging between the notion of “more State” or “less-State” and the possibility of a probable “political cost”, in the case of taking measures, lead us to become Epimetheans rather than Prometheans; and the worst part of all is that the times are (unfortunately) not favorable any more...

τούμενο σε αυτή την περίπτωση είναι εάν υπάρχει «μέθοδος», «μεθοδολογία», «τακτική», «ευελιξία» για χειρισμούς προστασίας της εθνικής οικονομίας λυσιτελείς και τελεσφόρους, και, εξυπακούεται, με το μικρότερο δυνατό «κόστος» (είτε πολιτικό, είτε κοινωνικό, είτε οικονομικό).

Οι διαστάσεις της παρατηρούμενης κατ’ αυτὰς ανησυχίας εν προκειμένω, ίσως «αναιρούν» την δυνατότητα σκέψεων εχεφροσύνης μετά ψυχραιμίας, αλλά είναι σαφές, ότι οι καιροί επιβάλλουν σώφρονες «κινήσεις» «διορθωτικού», ή «κατασταλτικού», ή «παρεμβατικού» χαρακτήρα, με σύνεση και τόλμη.

Εάν οι «κινήσεις» θα στραφούν προς την κατεύθυνση συναλλαγματικών ελέγχων για την προστασία της εθνικής οικονομίας, εν μέσω των κλυδωνισμών των διεθνών αγορών, ή εάν θα εκτοξεύσουν τα επιτόκια των καταθέσεων σε δυσθεώρητα ύψη, προς αποτροπή της φυγής των ξένων κεφαλαίων, ή εάν θα εμπλουτίσουν την φαρμάκω των κινήτρων των επενδύσεων με νέα βέλη μακράς εμβέλειας, ή, εάν, τέλος, θα περιλαμβάνουν άλλα «βήματα», είναι το κρίσιμο ερώτημα, στο οποίο η απάντηση, κάθε άλλο, παρά είναι ευχερής.

Εάν όμως η απάντηση σ’ αυτά τα ερωτήματα είναι δυσχερής, είναι σαφές, ότι, επί τέλους, πρέπει να γίνει κατανοητή η ανάγκη ορθού και μακρού προγραμματισμού της οικονομικής πολιτικής της Χώρας, και, κυρίως, η ανάγκη αποσαφηνισμού των πολιτικών επιλογών μακράν μικροκομματικών αντεγκλήσεων. Διότι αμφιταλαντευόμενοι π.χ. μεταξύ του «περισσότερον κράτος», του «ολιγώτερον κράτους» και του ενδεχομένου «πολιτικού κόστους», όταν παρίσταται ανάγκη τολμηρών μέτρων, μάλλον είμεθα Επιμηθείς και όχι Προμηθείς. Και το χειρότερο όλων: οι καιροί (δυστυχώς) ου μενετοί...